

Wereldwijd zes miljoen betogers, zoals de VRT meldde? Of acht miljoen, zoals professor Yvan Van Den Bergh corrigeerde? Londen: 2 miljoen. Madrid, Barcelona en Sevilla: 4 miljoen. Rome: 3 miljoen. Berlijn: 600.000. Melbourne, Sydney en andere Australische steden: een half miljoen. Brussel: minstens 70.000. Betogingen in meer dan 600 steden buiten de VS, in 300 Amerikaanse steden. De zender CNN spreekt alvast van meer dan honderd miljoen deelnemers aan de betogingen tegen de nakende Amerikaanse aanval op Irak. Het is misschien wel hoog geschat, maar het waren er zeker tientallen miljoenen. Wie staat er dan wel geïsoleerd? Toch niet de Belgische regering. Wel Aznar, Blair, Berlusconi en de andere vazallen van Washington. En vooral Bush zelf.

Overal werden de stoutste verwachtingen overtroffen. Waar organisatoren 100.000 mensen verwachtten, zoals in Berlijn, daagden er zes keer meer op. Ook in New York waren het er drie keer meer dan de verwachte 100.000. Brussel: iedereen verrast door de opkomst. Wat zowel in Brussel als overal elders opvalt, is het aantal deelnemers dat los van elke vereniging is opgedaagd. Dit weekend beleefde op de vijf continenten een massale uiting van verontwaardiging over de arrogantie van het Amerikaans imperialisme, van afwijzing van een oorlog om olie.

Want ook dat viel overal op: het bewustzijn van de betogers. Niemand gelooft de leugens van Bush en zijn omgeving (oliebaronnen, wapenfabrikanten, de bazen van de farmaceutische nijverheid...). De tientallen miljoenen betogers zijn zich welbewust dat het hier niet gaat om een aanval op een dictator, maar om olie.

In het oude Europa

Het "oude Europa" waarover minister van oorlog Rumsfeld zo smalend sprak, nam zijn revanche. "I am proud to be an old European" (Ik ben fier een oude Europeaan te zijn) stond op borden in Brussel en andere steden.

Wat verder opviel is de massale opkomst in landen waarvan de regeerders tegen hun publieke opinie in, het oorlogszuchtige Washington involgen. In Spanje staat premier Aznar nu wel erg in zijn hemd: vier miljoen betogers, slechts 12% van de publieke opinie achter hem. Zelfs een regeringsgezinde krant als El Mundo kan Aznar in zijn slaafsheid tegenover Washington niet volgen.

De drie miljoen betogers in Rome zijn een kaakslag voor premier Berlusconi die zoveel belang hecht aan zijn 'vriendschap' met Washington. Deze baas van een tv-imperium had de overheidszender Rai, die hij als premier ook controleert, verboden de betoging in Rome rechtstreeks uit te zenden. Talrijke journalisten van de Rai stapten mee op met borden waarop ze de stilte van de Rai aanklaagden. Die Rai en de Berlusconi-zenders trachtten nadien in hun verslagen de betoging te minimaliseren. Er werd officieel gesproken van 650.000 betogers en de tv-zenders werden onder druk gezet om vooral rode vlaggen en anti-Amerikaanse borden te laten zien om de indruk te wekken dat het om een uiterst-linkse demonstratie ging. Maar Berlusconi is nu toch gaan twijfelen of hij er verstandig aan doet Bush zo blindelings te blijven volgen.

In Londen waren er veel meer mensen op de betoging dan volk voor een koninklijke topceremonie. "Make Tea, Not War" luidde de boodschap aan Blair. "Het Amerikaanse barbarendom zal de wereld vernietigen", zei toneelschrijver Harold Pinter tot een deel van de twee miljoen mensen die erin geslaagd waren Hyde Park te bereiken.

Premier Blair had gezegd dat een half miljoen of zelfs een miljoen deelnemers nog altijd minder was dan het aantal slachtoffers van Saddam (waarschijnlijk telde hij daar de doden bij veroorzaakt door het embargo). Maar twee miljoen, daar had Blair geen verwijzing meer voor. Terwijl Blair op een Labour-conferentie in Glasgow zijn loopbaan trachtte te redden, betoogden vlakbij ook nog enkele tienduizenden Schotten tegen hem en Bush.

Het "nieuwe" Europa

Rumsfeld stelde het "oude" tegenover het "nieuwe Europa" dat zo enthousiast de Amerikaanse oorlogsmachine volgt. De Hongaarse regering laat bij voorbeeld toe dat in Hongarije duizenden Irakezen worden opgeleid om de Amerikanen in de oorlog te helpen. Maar ook die regeringen worden niet gevolgd door de meerderheid van de bevolking.

Zo bij voorbeeld in Polen, het belangrijkste land van het "nieuwe Europa", waar slechts 21 % een oorlog tegen Irak gerechtvaardigd vindt. Meer dan de helft van de Polen vindt dat de regering er verkeerd aan deed de beruchte "brief van de acht" (Aznar, Blair en compagnie) voor steun aan Washington te ondertekenen. Ook in Hongarije, Tsjechie en Roemenie is een overgrote meerderheid van de bevolking tegen de geplande oorlog.

Wat vooral opvalt is dat het sociaal-democratische regeringen zijn die zo ijverig de Amerikaanse oorlogspolitiek steunen. Dat is zeker merkwaardig voor Hongarije, Polen en Roemenie waar die sociaal-democraten de vroegere communistische heersers zijn. Blijkbaar hebben zij uit de Sovjettijd nog de reflex om satelliet te spelen.

Kloof

In sommige landen overbrugt het verzet tegen de oorlogsplannen taaie tegenstanden. In Mostar (Bosnie-Herzegovina) hebben Moslims en Kroaten samen betoogd, een primeur in deze verdeelde stad. Op Cyprus betoogden Grieken en Turken gezamenlijk. In Turkije zijn Koerden, syndicalisten en islamisten verenigd in een vergzet dat door 94% van de bevolking wordt gesteund. Nochtans is Turkije volgens Navo-kringen "bedreigd" door Irak.

In Pakistan heeft Washingtons recente bondgenoot Musharraf het lastig, want 89 % van de bevolking is radicaal tegen de oorlog gekant; 55% vindt zelfs dat Pakistan in geval van een aanval, Irak ter hulp moet snellen. In Jordanië zit de koning ook in de problemen, daar is 98% van de bevolking zeer resoluut tegen de oorlog.

Deze gegevens illustreren vooral de kloof tussen veel leiders en hun bevolking. Dat geldt ook voor Amerika's trouwe bondgenoot in Egypte, Mubarak, die zijn eigen hachje riskeert en zich tracht te handhaven met de soms brutale onderdrukking van de anti-oorlogsbewegingen.

In Egypte, zoals elders in de wereld trouwens, leggen die bewegingen het verband met de Israelische bezetting van de Palestijnse gebieden.

Amerikanen zelf

In de Verenigde Staten trachten conservatieve media al dat protest voor te stellen als primair anti-Amerikanisme gestoeld op jaloezie en ondankbaarheid. Het "oude Europa" moet daar horen dat het niet meer denkt aan de Amerikanen gesneuveld bij de bevrijding in 1944-1945. Maar professor Coolsaet heeft overschot van gelijk als hij erop wijst dat er nogal wat meer Sovjetsoldaten het leven gelaten hebben in de bevrijding. Anti-Amerikanisme? Wereldwijd waren de leuzen zeer duidelijk gericht tegen het Amerikaans imperialisme en de leiders ervan, zeker niet tegen de Amerikanen. Op bijna alle manifestaties ter wereld namen Amerikaanse burgers aan de protesten deel. En het is vooral hartverwarmend dat in de VS zelf zoveel betogers opstapten tegen de oorlogsplannen van een president die, vergeten we het niet, met fraude in het Witte Huis kwam.